

منبر پروتق در دوران اقامت اجباری

۶ آبان ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۲۲

بعد از اوج گیری اعتراضات مردم در فاصله سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶، حاکمیت پهلوئی اقدامات خود علیه انقلابیون را تشدید کرد.

در این بین بسیاری از روحانیون نیز در معرض مواجهه پلیسی ماموران رژیم قرار گرفتند. یکی از چهره‌هایی که گرفتار این برخوردها شد، آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای بود. شیوه و سلوک مبارزاتی و هدایتگری‌های ایشان بویژه در منابر رسمی و جلسات درس باعث تحریک ماموران ساواک شد. یکی دیگر از اقدامات ایشان، ارتباط با برخی از چهره‌های انقلابی مثل سیدعلی اندرزگو، عبدالرحیم ربانی شیرازی و عبدالکریم هاشمی نژاد بود. آن موقع ساواک خراسان آیت‌الله خامنه‌ای را تحت نظر داشت و با گسترش فعالیت ایشان، کمیسیون حفظ امنیت اجتماعی تحت نظارت ساواک مجموعه اقدامات و فعالیت‌های ایشان را بررسی و ادامه آن را خطرناک تشخیص و حکم به تبعید و اقامت ایشان به شهری بد آب و هوا برای سه سال داد. ساواک دو گروه را با عنوان اکیپ صادق و اکیپ بهروز مامور اجرای حکم مذکور کرد و در سحرگاه ۵۶/۹/۲۳ منزل ایشان مورد یورش نیروهای امنیتی قرار گرفت. نحوه دستگیری با ضرب و شتم و توهین همراه بود. در گزارش ساواک در این زمینه آمده است:

«به عرض می‌رساند اکیپ بهروز به اتفاق اکیپ صادق، ساعت ۵:۳۰ دقیقه بامداد ۵۶/۹/۲۳ روز جاری به آدرس: خیابان خاکی، کوچه دبیرستان فروغ، کوچه فریدون، پلاک ۱۴ منزل آقای سیدعلی خامنه‌ای مراجعه و با حضور خودش و نماینده ساواک آقای طباطبایی از منزل مسکونی بازرسی به عمل آمد. در نتیجه این بازرسی تعداد ۱۳ جلد کتاب مربوط به دکتر علی شریعتی و یک جلد مربوط به مرتضی مطهری و تعدادی جزوات دستنویس و نامه‌های قابل بررسی به دست آمده که کتب و جزوات فوق با خود شخص به اداره مرکزی تحویل گردیده است. بازرسی بدون خسارت جانی و مالی در ساعت ۶:۴۵ همین روز پایان یافت و صورت مجلس گردید.» بعد از دستگیری، آیت‌الله خامنه‌ای تحت نظارت ژاندارمری خراسان قرار گرفت و ایشان تحت الحفظ به ایرانشهر منتقل شدند.

از این تاریخ دوران تبعید ۲۳۷ روزه ایشان شروع می‌شود. منزلی که ایشان اقامت داشت تحت نظر ساواک بود و چند مامور رفت و آمدهای صورت گرفته به این منزل را گزارش و در دفتری، نام مراجعین را یادداشت می‌کردند. از همان ابتدا دردسرهای ساواک شروع شد چون ایشان چهره‌ای شاخص در بین انقلابیون بودند. مردم ایرانشهر با تشخیص این موضوع و همراهی با نهضت انقلابی مکرر با آیت‌الله خامنه‌ای دیدار داشتند. بعضاً تعداد مراجعه کننده به ۱۲۰ نفر هم می‌رسید و این روند کار را برای ساواک مشکل می‌کرد.

در این شهر علاوه بر آیت‌الله خامنه‌ای، برخی دیگر از انقلابیون از جمله علی حجتی کرمانی و فخرالدین رحیمی (نماینده مردم ملاوی استان لرستان بعد از پیروزی انقلاب اسلامی) نیز حضور داشتند. در طول دوران تبعید هم بسیاری از مبارزان برای ملاقات با ایشان به این شهر می‌آمدند. شهید سیدفخرالدین رحیمی در خاطراتش پیرامون این ماجرا می‌نویسد: «... پس از دریافت حکم تبعید... شکر الهی را به جا آوردم... بعد از ظهر با پیکان استیشن از محوطه شهربانی خرم‌آباد اینجانب را حرکت دادند و بعد از ظهر فردایش در دوراهی بعد از شهرستان بم، فاصله ۳۶۵ کیلومتر را تا ایرانشهر طی نموده شبانه به ایرانشهر رسیدیم. در ایرانشهر حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای سیدعلی خامنه‌ای مترجم کتاب صلح الحسن(ع) که جداً فکر مردمی و روحی انقلابی در مسیر سازنده و اخلاقی عالی و رفتاری اسلامی داشتند را همراه برخی دیگر آقایان محترم [که در تبعید به سر می‌بردند] زیارت کردم که مجلس گرم و الطافشان غم و اندوه و حزنی برای من نگذاشت.»

در گزارش‌های ساواک مکرر از ادامه فعالیت‌های انقلابی ایشان و هدایتگری مردم ایرانشهر سخن به میان آمد. دوران تبعید تاثیری در کاهش فعالیت‌های آیت‌الله خامنه‌ای نداشت. ایشان از فرصت منبر بخوبی استفاده می‌کردند و بعد از اقامه نماز به سخنرانی و ارشاد مردم می‌پرداختند. در این میان جوانان گرایش ویژه‌ای به آیت‌الله خامنه‌ای نشان دادند.

حضور خطیب جوان و سخنوری توانا که برخوردی مناسب با قشر جوان داشت و با زبان و ادبیاتی نو پاسخگوی سوالات و شبهات آنان بود برای مردم ایرانشهر مغتنم بود. در این مدت، توزیع کتاب‌های دینی و مذهبی از سوی آیت‌الله خامنه‌ای در بین جوانان، باعث سوق دادن بیشتر آنان به سمت انقلاب شد.

این ارتباط گسترده و حضور آیت‌الله خامنه‌ای در مناطق دوردست و محروم این شهر نشان از تحرک فعال ایشان داشت. برخی از دوستان برای این که تبلیغات دینی و انقلابی به شهرهای مجاور هم کشیده شود یک خودروی پژوی ۴۰۴ برای ایشان تهیه کردند. تهیه این خودرو برای آیت‌الله خامنه‌ای هم ماجرابی دارد. ایشان برای تهیه خودرو موضوع را با احمد قدیریان در میان گذاشت. طبق قرار، احمد قدیریان پژو را برای ارسال آماده کرد اما خبر به ماموران امنیتی رسید و خواستند در کار اختلال ایجاد کنند. برای رفع هر گونه سوطن، در دفتر خانه اسناد شمیران به نام آیت‌الله خامنه‌ای برای این خودرو سندی تنظیم شد و به ایرانشهر انتقال داده شد.

یکی از رخداد‌های مهم در دوران تبعید آیت‌الله خامنه‌ای در ایرانشهر، وقوع سیل بود که خساراتی زیادی را به بار آورد. مردم در یازدهم تیر ۱۳۵۷ برای اقامه نماز جماعت مغرب و عشا به امامت آیت‌الله خامنه‌ای به مسجد آل رسول رفتند. آن شب مصادف با ۲۷ رجب و مبعث نبی مکرم اسلام بود و ایرانشهری‌ها برای برگزاری جشن و سرور آماده می‌شدند. نماز جماعت به رکعت دوم رسید که صداهایی از بیرون مسجد به گوش رسید و بعد از مدت کوتاهی سیل تمام ایرانشهر را فرا گرفت. ارزیابی‌ها نشان می‌داد خسارات زیادی به شهر وارد شده و برای کمک‌رسانی به سیل زدگان باید اقدام فوری صورت می‌گرفت.

آیت‌الله خامنه‌ای برای این کار مرکزی تحت عنوان کمک به سیل‌زدگان در مسجد آل رسول دایر و کمک‌رسانی را به شکل منظم شروع کردند. برخی از نیروها برای سرکشی به کپرنشینان و بی‌خانمان‌ها تعیین شدند و در حد امکانات حوالجاتی شامل مایحتاج زندگی برای آنان صادر می‌شد. یکی از نکات مهم در دوران تبعید آیت‌الله خامنه‌ای در ایرانشهر تاکید ایشان روی موضوع وحدت شیعه و سنی بود. در ایرانشهر اهل سنت زیاد بودند و ایشان با توجه به این که تسلط خوبی روی مباحث فقهی، سیره‌تاریخ اسلام، ادبیات عرب و رجال داشتند با روحانیون سنی و مولوی‌ها ارتباط و مراودات خوبی داشتند.

یکی از موضوعاتی که در همان دوره تبعید از سوی ایشان پی‌ریزی شد برپایی هفته وحدت بود. آیت‌الله خامنه‌ای همواره تاکید داشتند که برای ایجاد همدلی و وحدت از بیان مطالب اختلاف‌انگیز خودداری شود.

سال ۵۷ زمانی که علمای اهل سنت در ایرانشهر برای برپایی مراسم جشن میلاد حضرت رسول اکرم در مسجد آل رسول آماده می‌شدند، آیت‌الله خامنه‌ای به مولوی قمرالدینی عالم سنی ایرانشهر پیغام دادند که برای یکپارچگی جامعه شیعه و سنی منطقه مراسم مشترکی از دوازدهم ربیع الاول تا هفدهم ربیع الاول با حضور علمای تشیع و تسنن در مسجد برگزار شود و همه حضور پیدا کنند. این پیشنهاد با استقبال مواجه شد. در مجموع این اقدامات و حضور آیت‌الله خامنه‌ای و ارتباط وسیع ایشان با مردم و جوانان ایرانشهر از سوی ساواک خطرناک تشخیص داده شد و از این رو در تاریخ ۱۵/۵/۵۷ ایشان به جبرفت تبعید شدند و در تاریخ ۱/۷/۵۷ با تقلیل دوران تبعید، ایشان دوباره به مشهد مراجعت کردند و تا پیروزی انقلاب فعالیت‌های مبارزاتی خود را در این شهر ادامه دادند.

منبع: جام جم

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۸۴۸۹/اجباری-اقامت-دوران-پرونده-منبر>